

Kapitał społeczny a przedsiębiorczość społeczna

dr Agnieszka Rymsza

Nowy Sącz, 3.12.2010

**Konferencja: " Kooperacja: mocny kapitał społeczny sprzyja
innowacyjności"**

Plan wystąpienia

I. Kapitał społeczny. Koncepcje klasyczne

II. Przedsiębiorczość społeczna

III. Kapitał społeczny a przedsiębiorczość społeczna

- K.S. jako czynnik wspierający P.S.
- K.S. jako bariera dla P.S.

I. Kapitał społeczny

- Popularność
- Wieloznaczność pojęcia
- Po raz pierwszy użyte przez L.J. Hanifan w 1916 r. – praktyka, kierowniczkich szkół wiejskich w Wirginii Zach. – ukuła poj. k.s. aby podkreślić istotność zaangażowania wspólnotowego dla sukcesu szkół

Kapitał społeczny wg Pierre'a Bourdieu

- Kapitał społeczny jako dostęp do zasobów i inwestycja
- Kapitał społeczny jako dobro prywatne

Kapitał społeczny wg Jamesa Colemana

- Kapitał społeczny i jego wpływ na kapitał ludzki
- Kapitał społeczny jako czynnik ułatwiający działanie
- Typy i mechanizmy kapitału społecznego
- Kapitał społeczny jako dobro publiczne

Kapitał społeczny wg Francisa Fukuyamy

- Kapitał społeczny a rozwój
- Kapitał społeczny przeciwko tyranii

Kapitał społeczny wg Roberta Putnama

- *Budowanie sprawnej demokracji...*

Kapitał społeczny (zaufanie, normy i sieci stowarzyszeń) jako czynnik ułatwiający efektywność rządu

Kapitał społeczny wg Roberta Putnama c.d.

- *Bowling alone...* Kapitał społeczny jako wszelkie formy więzi oparte na zaufaniu i wzajemności, ułatwiający współpracę i produktywność

Kapitał społeczny wg Roberta Putnama c.d.

- Kapitał społeczny jako dobro prywatne i publiczne
- Spajający/wiążący/wykluczający (*bonding* lub *exclusive*) i pomostowy (*bridging* lub *inclusive*) kapitał społeczny
- Kapitał społeczny – uniwersalne lekarstwo na wszystko

Kapitał społeczny - problemy pojęciowe

- Wielość znaczeń
- Aspekty prywatne i publiczne
- Częste definiowanie przez funkcje
- Kombinacja różnych elementów z różnych porządków
- Tautologiczność
- Trudność operacjonalizacji dla celów badawczych

II. Przedsiębiorczość społeczna

- Działalność gospodarcza, która obok celów ekonomicznych, czyli generowania jeśli nie zysków to przynajmniej przychodów, kieruje się także celami społecznymi nastawionymi przede wszystkim na integrację społeczno-zawodową osób wykluczonych poprzez tworzenie dla nich miejsc pracy
- Postawa, która polega na zdolności do podejmowania nowych i innowacyjnych działań i przedsięwzięć włącznie ze związanym z nimi ryzykiem... dla dobra społecznego

III. Kapitał społeczny a przedsiębiorczość społeczna. KS jako czynnik wspierający PS

(1)

Cechy / elementy / czynniki sukcesu PS (ich brak przyczyną porażki inicjatyw PS)

- **Innowacyjność**
- **Znalezienie niszy rynkowej**
- **Zasoby, dostęp do zasobów różnego typu, innowacyjne zasoby**

III. Kapitał społeczny a przedsiębiorczość społeczna. KS jako czynnik wspierający PS

(2)

- **Wiedza, informacja**
- **Wsparcie (lokalne)**
- **Współpraca**
- **Zaufanie**

← kapitał społeczny

III. Kapitał społeczny a przedsiębiorczość społeczna. KS jako czynnik wspierający PS

(3)

- **Włączanie beneficjentów w procesy decyzyjne, zaangażowanie lokalnej wspólnoty**
- **Silny przedsiębiorczy lider**

III. Kapitał społeczny a przedsiębiorczość społeczna. KS jako czynnik wspierający PS

(4)

- Przedsiębiorczość wspierana jest poprzez kapitał pomostowy/włączający (Putnam), słabe więzi (Granovetter), nakierowany na zewnątrz grupy, obejmujące osoby z różnych warstw, grup społecznych, różnice źródłem inspiracji do nowych sposobów działania → przedsiębiorczość, rozszerza wymianę zasobów

III. Kapitał społeczny a przedsiębiorczość społeczna. KS jako czynnik wspierający PS

(5)

- **Kapitał społeczny → wychowanie w wartościach kluczowych dla postaw przedsiębiorczych**

III. Kapitał społeczny a przedsiębiorczość społeczna - kiedy kapitał społeczny może być barierą dla przedsiębiorczości (1)

- wiążący (! *wiąże ręce*) /spajający/wykluczający (Putnam) //silne więzi (Granovetter) // koncepcja zamknięcia (Coleman)
- rodzina, silne zasiedziałe stabilne społeczności zamknięte, hermetyczne, homogeniczne wspólnoty
- silne powiązania łączące 'swoich', silna normatywizacja, ochrona w zamian za konformizm/niewychylanie się przed szereg

III. Kapitał społeczny a przedsiębiorczość społeczna - kiedy kapitał społeczny może być barierą dla przedsiębiorczości (2)

- przestrzeganie norm oznacza niewyłamywanie się z przyjętych i utartych schematów, norm i sposobów zachowań
- zaufanie oparte na przekonaniu, że inni będą przestrzegać norm, utartych sposobów postępowania
- wyłamanie się jest karane ostracyzmem a nawet wykluczeniem z grupy, lęk przed utratą grupy (zwł. jak jedyna) → tłumienie potencjałów przedsiębiorczych, pomysłów na innowacyjne inicjatywy, postawy konformistyczne.

III. Kapitał społeczny a przedsiębiorczość społeczna - kiedy kapitał społeczny może być barierą dla przedsiębiorczości (4)

- silna kontrola, brak tolerancji, nacisk na 'równanie do szeregu', niewychodzenie poza układy, istniejące schematy ról,

=/ innowacyjności, kreatywności, el. przedsiębiorczości;

- rodzaj wpojonych wartości nie sprzyjających przedsiębiorczości

Wybrana bibliografia:

- Rymsza, A., „Koncepcja kapitału społecznego jako odpowiedź na ograniczenia koncepcji kapitału ludzkiego w wyjaśnianiu dobrobytu jednostek i grup społecznych”, w: Bartoszek, A., Czekaj, A., (red.), *Aktywizacja kapitału ludzkiego – dylematy teorii a praktyka małych i średnich miast*, GWSH, , Katowice 2010
- Rymsza, A., „Między celami społecznymi a ekonomicznymi – Biłgorajskie Przedsiębiorstwo Społeczne”, „Wiążący kapitał społeczny jako bariera dla przedsiębiorczości”, w: Kaźmierczak, T., (red.), *W poszukiwaniu strategii pobudzania oddolnego rozwoju społeczności wiejskich*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2008
- Rymsza, A., „Dorobek nowej fali ekonomii społecznej w Polsce. Wprowadzenie”, w: Rymsza A., (red.), *Gospodarka społeczna w Polsce. Możliwości, wybrane inicjatywy oraz szanse dalszego rozwoju*, Fundacja NADZIEJA, Warszawa 2008
- Rymsza, A., „Klasyczne koncepcje kapitału społecznego”, w: Kaźmierczak, T., Rymsza, M., (red.), *Kapitał Społeczny. Ekonomia Społeczna*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2007
- Kaźmierczak, T., „Kapitał społeczny a rozwój społeczno-ekonomiczny – przegląd podejść” w: Kaźmierczak, T., Rymsza, M., (red.), *Kapitał Społeczny. Ekonomia Społeczna*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2007
- Rymsza, A., “Bariery rozwoju przedsiębiorczości społecznej w Polsce w świetle kultury organizacyjnej III sektora, w: Wygnański, J.J., i Frączak, P., (red.), *Raport Otwarcia*, Wydawnictwo Ekonomia Społeczna, Warszawa 2006
- Rymsza, A., redakcja naukowa [lato/jesień 2010] tłumaczenia na j. polski książki: Johanna Mair, Jeffrey Robinson i Kai Hockerts, (red.), *Social Entrepreneurship*, Palgrave

Dziękuję za uwagę!!!

a.rymsza@synapsis.waw.pl

agnieszka.rymsza@isp.org.pl